

Opschrift

Vergadering van 15 september 2021

Nummer: 2021_MV_00420

Onderwerp:

Mondelinge vraag van raadslid Carl De Decker: psychofarmaca in de woonzorgcentra

Raadslid(-leden):

Carl De Decker - Open Vld

Bevoegd: Rudy Coddens

Omschrijving van de vraag

Toelichting:

Slaap- en kalmeermiddelen, antidepressiva en antipsychotica worden nog altijd breed ingezet in de ouderenzorg.

Het woonzorgcentrum Leiehome in Drongen startte in 2013 een pilootproject op om het psychofarmacagebruik te verminderen.

6 Oost-Vlaamse woonzorgcentra, waaronder wzc De Vijvers in Ledeberg, schreven samen een draaiboek voor het uitwerken van een aangepast psychofarmacabeleid in de woonzorgcentra.

Ondertussen is dit draaiboek ingebed in de reguliere werking.

Er was een sterke daling merkbaar, vooral in gebruik van antidepressiva en benzodiazepines.

Naast wzc De Vijvers is het ondertussen ook geïmplementeerd in het wzc Het Heiveld. In het wzc Zuiderlicht in Mariakerke is men gestart in 2019 via het project Procesbegeleiding voor Preventie binnen Zorg en Welzijn.

In oktober 2019 stelde collega Anita De Winter hierover reeds een vraag in de commissie.

Vraag:

Wat zijn de meest recente cijfers ?

Werd dit draaiboek ondertussen nog in andere woonzorgcentra geïmplementeerd ?

Antwoord

Ik ben blij dat u deze vraag stelt want zoals u wel zal weten is het welbevinden van de bewoners in onze woonzorgcentra voor mij heel belangrijk.

Eind 2016 werd het gebruik van psychofarmaca in WZC De Vijvers voor het eerst gemeten in de 3 categorieën voor de 4 woonzorgafdelingen.

In 2017 ging het project “Samen op weg naar minder” effectief van start. In dit project was WZC De Vijvers één van de zes pilots.

Er werden vier referentieverpleegkundigen psychofarmaca aangesteld, één per afdeling. Eén van hen is opgeleid als psychiatrisch verpleegkundige.

Er werd per bewoner een afbouwplan opgesteld. In één jaar tijd ging het gebruik van psychofarmaca van 59% naar 38% als globaal cijfer, in 2018 konden we verder afbouwen naar 33% als globaal cijfer. Een daling waar we best trots op waren en het gaf aan dat de aanpak werkte.

En toen was daar corona. WZC De Vijvers ging, zoals alle andere WZC, in lockdown. Een heel zware periode voor alle bewoners. Ondanks de enorme inzet van al het personeel die het beste van zichzelf gaven, moeten we vaststellen dat er een stijging is sinds die periode van psychopharma en dan vooral antidepressiva. Zo namen in december 2019 36% van de bewoners psychopharma en zitten we in augustus 2021 op 49%. Toch een stevige stijging van 13% in een dikke 1,5 jaar. Specifiek gaat het over een stijging van 21% naar 30% voor antidepressiva, van 18% naar 20% voor antipsychotica en een lichte daling van 20% naar 19% voor Benzodiazepines (periode van december 2018 t.o.v. augustus 2021)

Bewoners hadden in die periode lang geen fysiek contact meer met hun naasten. Zij waren een lange periode toegewezen op telefonisch contact en via sociale media of konden hen zien via een raambezoek. Heel wat bewoners ontwikkelden in die periode depressieve symptomen, die ondanks psychologische ondersteuning en bijkomende reactivatie niet verbeterden. Een aanzienlijk aantal huisartsen schreven daarom een antidepressivum voor. Ten gevolge van het verlies van heel wat medebewoners ten gevolge van Covid-19 ontwikkelden nog meer bewoners depressieve symptomen: zij hadden vaak hun partner, hun buur, hun tafelgenoten verloren en kampten regelmatig zelf met een doodswens. Zij werden daarom ook steeds multidisciplinair extra ondersteund. Daar komt nog eens bij dat sinds begin 2021 er heel wat nieuwe bewoners in ons woonzorgcentrum kwamen wonen. Onder hen een aanzienlijk aantal mensen met een psychische kwetsbaarheid die een voorgeschiedenis hadden van jarenlang psychofarmacagebruik en werden opgevolgd door een psychiater. Het spreekt voor zich dat bij deze bewoners niet onmiddellijk een afbouw van psychofarmaca kan gestart worden omwille van het psychologisch comfort dat centraal staat binnen de problematiek. We zien ook een opvallende stijging van het aantal antidepressiva bij de nieuwe bewoners die zijn opgenomen in 2021. Vermoedelijk omdat de lock down bij ouderen in de thuissituatie ook zijn impact heeft gehad in 2020 en er daardoor meer psychofarmaca werden voorgeschreven toen zij nog thuis woonden.

Hoe dan ook: het blijft voor ons van groot belang om te blijven inzetten op de vermindering van het gebruik van psychofarmaca.

Ondertussen zijn ook onze andere woonzorgcentra ingestapt. WZC Heiveld zat mee in de opstart van het project, WZC De Liberteyt startte op eind 2018 en WZC Zuiderlicht startte in de loop van 2019. Enkel bij WZC Zonnestrook werd de opstart door corona uitgesteld en is voorzien in de loop van 2022.

Ook in deze woonzorgcentra zien we een stijging van gebruik van psychopharmaca door de corona-crisis.

Deze cijfers maken het nog eens duidelijk hoe moeilijk de afgelopen corona-periode is geweest voor de bewoners. We zijn er ons van bewust dat deze stijging even voelbaar zal blijven. Toch kunnen we gelukkig ook in de woonzorgcentra rustig aan terug naar het leven van voor de corona-crisis. Ik ben er van overtuigd dat het psychopharmaca-gebruik opnieuw gevoelig zal dalen als we ons project opnieuw volop kunnen inzetten in (tussen aanhalingstekens) 'normale' omstandigheden.
